

2 Vekstskifte

Organisk karbon tilføres jorda som røtter, roteksudater og plantemasse. Kulturer med dypt og tett rotsystem, mye biomasse og vekst i hele vekstsesongen vil derfor være positivt for karbonbalansen i jorda. Vekstskifte er avgjørende for å bevare jordas fruktbarhet og samtidig oppnå gode og sikre avlinger.

Allsidighet bedrer jorda

En større variasjon av arter vil gi bedre jordstruktur, lavere erosjonsrisiko, mindre press fra skadegjørere, bedre næringsforsyning, økt innhold av organisk materiale og mer jordliv. Generelt vil dette føre til mindre stress og mer stabilitet for kulturplantene. Det er viktig å vekse mellom kulturer som på ulike måter bidrar positivt til karbonbalansen, og samtidig unngå hyppig jordarbeiding som øker nedbryting.

Muligheter for vekstskifte

- Eng i vekstskiftet vil øke karbonbindinga i et ellers ensidig åkerjordbruk.
- Fangvekster er et godt tiltak der eng ikke lønner seg inntektsmessig. Ved å vekse mellom vår- og høstsaidd hovedkultur blir det lettere å gi plass til fangvekster.
- I tidlig potet og grønnsaker er fangvekster sådd etter høsting høyaktuelt.
- Åkerbønner, erter eller oljevekster vil gi variasjon i korndyrking.
- Blomsterstriper eller kantsoner vil øke karbonbinding, biologisk mangfold og hindre avrenning av jord og næringsstoffer.
- Ved fornyelse av eng kan ettårige dekkvekster som grønnfôr eller korn bidra i ugraskampen og føre til bedre ressursutnyttelse. Bedre vekst i engåra vil også øke karbonbindinga.

Potensialet for karbonbinding

Estimater for tilført organisk karbon i jord per år ved vellykkede karbonbindende tiltak: Kløvereng i vekstskiftet 50kg karbon /daa, erstatte rotgrønnsaker med korn 10kg karbon/daa, legge igjen halm i feltet 5kg karbon/daa. Dette vil tilsvare 18-180kg CO₂ /daa, bundet fra atmosfæren hvert år.

Kostnad og nytte

Det er mange fordeler med allsidig vekstskifte, men bonden må også vurdere mulige tap av inntekter, eventuelle investeringer og inntektsmuligheter ved å dyrke flere vekster. Samarbeid mellom bønder om mer allsidige vekstskifter kan gi en vinn-vinn-situasjon. En del tiltak som utvider vekstskiftet er tilskuddsberettiget.

«Vi har endret driftsopplegget»

En bonde fra Nord-Tyskland produserer biogass, poteter og korn: «Siden vi innførte underkultur i kornet, er jordene alltid grønne. Folk mine liker å pløye når jorda har så fin struktur. Vi har delvis erstattet mais med gras. Noen ganger når det er nødvendig ensilerer vi halvparten av kornet. På gården vår har biogassanlegget gjort det mulig å få til mer allsidighet i vekstskifte».

